

North & South

Europese topstukken herenigd

25 oktober 2019 t/m 26 januari 2020

Deze week gaan stemgerechtigden in de Europese Unie naar de stembus. Hoe eensgezind is het Europa van nu? Vast niet zo eensgezind als in de hoge middeleeuwen, toen er sprake was van een opvallende culturele eenheid. Dat toont Museum Catharijneconvent dit najaar aan in de tentoonstelling *North & South. Europese topstukken herenigd*. Zowel in het uiterste noorden als in het uiterste zuiden van Europa blijken nog middeleeuwse werken van ongekende kwaliteit bewaard gebleven die ondanks hun mijlenverre afstand opvallend veel op elkaar lijken. Het is het museum gelukt deze zeldzame kunstwerken uit de periode 1100-1350 eenmalig vanuit Catalonië (Spanje) en Noorwegen naar Utrecht te laten reizen. Van 25 oktober 2019 tot en met 26 januari 2020 kunnen bezoekers genieten van hun verrassende schoonheid én de vele stilistische overeenkomsten. Een absolute 'must see' omdat kunst uit deze vroege periode in het midden van Europa vrijwel geheel verloren is gegaan.

Opvallende overeenkomsten

De collecties uit Noord- en Zuid-Europa tonen ondanks hun mijlenverre afstand verrassend veel overeenkomsten, wat duidt op een enorme mobiliteit van culturele objecten en ideeën in de hoge middeleeuwen. Te zien zijn prachtige kleurrijke panelen met verrassende, verhalende voorstellingen. Het gaat om geschilderde altaardecoraties en objecten gerelateerd aan het altaar, in die tijd de meest heilige en belangrijkste ontmoetingsplek voor de middeleeuwer. Ze laten zien hoe fascinerend en kleurrijk de kerk in heel middeleeuws West-Europa moet zijn geweest. Een unieke kans om binnen te kijken in de kunstgalerij van de middeleeuwen!

Gescheiden door de bergen

De middeleeuwse topstukken uit de periode 1100-1350 die de tand des tijds hebben doorstaan, hebben hun redding mede te danken aan hun geografische ligging. Gescheiden door de Pyreneeën in het zuiden en de fjorden in het noorden, zijn alleen in Catalonië (Spanje) en Noorwegen deze vroege stukken bewaard gebleven, vaak in kleine en afgelegen dorpskerken. In Midden-Europa is deze kunst verloren gegaan, als gevolg van beeldenstormen, de Franse revolutie, de Contrareformatie, veranderende smaak en de drang naar innovatie.

Te voet, te paard en per boot

Naast het genieten van de ongekende schoonheid van de werken is er ook veel aandacht voor de vergelijking van de kunst uit noord en zuid. De panelen lijken soms wel inwisselbaar! Het is bijna niet voor te stellen dat in een Europa waar het verkeer te voet, te paard en per boot werd volbracht, in elke kerk dezelfde beeldtaal werd gehanteerd. Geestelijken, veroveraars, kooplieden en pelgrims reisden door heel Europa, waardoor zelfs in de verste uithoeken de religieuze beeldtaal hetzelfde was. Een willekeurige Spaanse reiziger rond het jaar 1300 zou daarom bij het bezoeken van een plattelandskerk in Noorwegen geen enkele moeite hebben gehad om de misviering te begrijpen. De liturgie, aankleding van het altaar en de taal waren immers gelijk.

Maria en haar tijdgenoten

Uitgangspunt voor de tentoonstelling vormt een Mariabeeld van rond 1240, een van de oudste objecten uit de collectie van het museum. Hoewel haar kind, kroon en armen ontbreken, straalt ze veel kracht uit. Gefascineerd door haar ouderdom - ze is immers bijna 800 jaar oud - kwamen steeds weer dezelfde vragen op. Hoe zag haar oorspronkelijke verblijfplaats eruit? Wat was haar functie? Waarom is juist zij bewaard gebleven? De tentoonstelling *North & South* biedt de antwoorden en laat Maria schitteren tussen haar tijdgenoten.

Internationale samenwerking

North & South is het resultaat van een langlopend onderzoek en internationale samenwerking. Museum Catharijneconvent dankt haar partners in dit prestigieuze project: Museu Episcopal in Vic (Catalonië, Spanje), het Universitetsmuseet in Bergen (Noorwegen), The Museum of Cultural History (University of Oslo) en het Cathedral Museum in Trondheim. *North & South* schijnt nieuw licht op gedeelde overeenkomsten binnen middeleeuwse kunst vanuit een Europees perspectief.

Publicatie en activiteitenprogramma

Bij de tentoonstelling komt een uitgebreid randprogramma, met onder andere lezingen, stadswandelingen en rondleidingen. Voor wie meer wil weten, verschijnt er bovendien een rijk geïllustreerde, verdiepende publicatie.

Noot voor de redactie / niet voor publicatie:

Medio september 2019 organiseert het museum een persreis naar zowel Catalonië als Noorwegen. Relevante media kunnen bij interesse contact opnemen via pressoffice@catharijneconvent.nl.

Persafbeeldingen zijn downloadbaar op <https://www.catharijneconvent.nl/pers/persafbeeldingen/>

Voor meer informatie of overige vragen kunt u contact opnemen met Rosemarie Boone, marketeer van de tentoonstelling via r.boone@catharijneconvent.nl of 030-231 38 35.